וסא מר לא שבע אמר. (ג) [טולן] ארבע: **מעין פתיחה.** ולא ממכינא הוא: **ס"ג י"ט שבל לסיום אמר שבע.** דבעי למתחם המבדיל בין קודש לקודש: ה"ג מ"ד מעין חתימתן סמוך לחתימתן בעי למימר בין קדושת שבת לקדושת יום טוב ט': **סמורות כפורים.** כמו הכך דלקמן: **סדר הבדלות.** הייגו תורה אור שבע הבדלות ולקח על גב דאיכא תמני בין [יום] השביעי לא קא חשיב דמעין חתימה: **ומוסיף בסדר ברכות.** ברוך סודר ברכות וכולהו הכך כתיבי ולהבדיל בין הקודש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור (ויקרא י) ויבדל אלהים בין האור ובין החשך (בראשית א) ויבדל בין המים (שם): **ובין כהנים ללוים ט'.** מפרש להו לקמן אבל הבדלה דשבת לא כתיב דמעין חתימה קא חשיב ליה לקמן ולאו ממכינא: **מעין חתימה היא.** דקאמר ומוסיף בסדר ברכות והוא ליה בין יום השביעי לששת ימי המעשה ומעין חתימה כדכתיב: **ומאי ביניהו.** דהא בהבדלה מעין חתימה ומעין חתימתן אינה: **יום טוב שבל לסיום אמר שבע.** דבעי למתחם בין קודש לקודש הכי גרסי: מאן דאמר מעין חתימתן סמוך לחתימתן בעי למימר "בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת" וכי עבדינן לאפוקי נפשין מפלוגתא: **אבל לא במולאי יום טוב לשבת.** דאפרכוס יולא והמלך ככנס אין דרך לצאת האפרכוס שהכל המסכין אחר המלך: **ברגיל.** שבקי בהן: **אומר אחת.** קשיא לר' אלעזר דאמר לא יפחות משלש: **הכי גרסינן תנאי היא דאמר רבי יוחנן בן של קדושים כו'.** והייגו תנאי בן של קדושים שהוא תנא: **ונהגו העם.** תנאי הוא: **בן של קדושים.** הייגו בן שלש קדושים: **אמר רבי יהושע בן לוי המבדיל צריך שיאמר מעין הבדלות.** הייגו בן שלש קדושים: **מיתיבי.** הוה מצי לאתויי מרבי יהודה הגשיא דלעיל אלא דניחא ליה למיפרך מברייתא: **דלא מסתכל בצורתא דזוזא.** תרבי מנחם קמי דאמר במועד קטן בפרק בתרא (דף כה:) כי קא ניחא נפשיה דר' מנחם בר רבי סימאי אשתמט כל גילמניא והוו למיתלייא פירוש חלקים בלא טורה ומולה קדושתו בחביו שגם אביו היה קדוש*: **בין** יום השביעי לששת ימי המעשה מעין חתימה היא. ה"ג הוה מצי למיפרך הא לא כתיבא והא דלא קתני לה לבסוף פירש רש"ס דשנאה אחר ג' הבדלות דכשאינו אומר רק ג' הבדלות הויא סמוך לחתימה ואם תאמר לר' יוסי ברבי יהודה ולרב דחתמי מקדש ישראל היכי הויא מעין חתימה אדרבה כהנים ולוים וישראלים הוי טפי מעין חתימה ויש לומר דבין יום השביעי לששת ימי המעשה הוי שפיר מעין חתימה שקדשנו הקב"ה במצותיו ונתן לנו את השבת אבל כהנים ולוים וישראלים לא הזכיר ישראל אלא להקל שקלים בקדושתן מכהנים ולוים ולא הוי מעין חתימה:

ומר לא תלתא אמר ולא תלתא אמר ולא שבע אמר? אל כגנד שוס דבר שלא לפחות או להוסיף כדאמר בהתכלת (מנחות דף לפ:) לא יפחות מז' כנגד ז' רקיעים והמוסיף לא יוסיף על י"ג כנגד ז' רקיעים ושמה אויריה: **מאי** ביניהו. דרוב הברכות הפתיחה והחתימה מעין אחד:

בעי למימר בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת. שאל ר' אפיס את ר"מ למה נהגו העולם להוסיף ולומר ואת יום השביעי ששת ימי המעשה מעין חתימתה היא דאמר שמואל כל הברכות צריך לומר מעין חתימתן סמוך לחתימתן ולא מעין חתימה. שובבריתאי אמרי מעין פתיחתן סמוך לחתימתן אינה ביניהו יום טוב שהל להיות אחר שבת רחתימתן בין קדש לקדש מאן דאמר מעין חתימתן סמוך לחתימתן צריך לומר בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת מאן דאמר מעין פתיחתן סמוך לחתימתן לא צריך: **אמר** רבי יוחנן בן של קדושים אומרים הבדלה אחת ומאי אינון ר' מנחם בר סימאי ואמאי קרי להו בן של קדושים דלא אשתכל מימיו בצורתא דזוזא: נהגו העם לומר שלש הבדלות חגניה אומרה אחת ולית הלכתא כותיה: **המבדיל צריך שיאמר** מעין הבדלות שבתורה

והא מר לא תלתא אמר ולא שבע אמר? **אל איברא** בין יום השביעי לששת ימי המעשה מעין חתימה היא. ואמר רב יהודה אמר שמואל המבדיל צריך שיאמר מעין חתימה סמוך לחתימתו ופומבדיתאי אמרי מעין פתיחתן סמוך לחתימתן מאי ביניהו? איכא ביניהו יום טוב שחל להיות אחר השבת דרחמינן בין קודש לקודש: מד מעין פתיחתן סמוך לחתימתן לא בעי למימר בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת מאן דאמר מעין חתימתן בעי למימר בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת. גופא אמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא הפותח לא יפחות משלש והמוסיף לא יוסיף על שבע מיתיבי אומר הבדלות במוצאי שבתות ובמוצאי ימים טובים ובמוצאי יום הכפורים ובמוצאי שבת ליום טוב ובמוצאי יום טוב לחולו של מועד אבל לא במוצאי יום טוב לשבת. הרגיל אומר הרבה ושאינו רגיל אומר אחת תנאי היא דא"ר יוחנן בן של קדושים אומר אחת ונהגו העם לומר שלש מאן ניהו בן של קדושים רבי מנחם בר סימאי ואמאי קרו ליה בן של קדושים דלא אסתכל בצורתא דזוזא שלח ליה רב שמואל בר אידי תנניא אחי אומר אחת ולית הלכתא כוותיה אמר רבי יהושע בן לוי המבדיל צריך שיאמר מעין הבדלות האמורות בתורה מיתיבי סדר הבדלות היאך אומר? המבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה בין טמא לטהור בין הים לחרבה בין מים העליונים למים התחתונים בין כהנים ללוים וישראלים; וחותם בסדר בראשית ואחרים אומרים ביוצר בראשית רבי יוסי ברבי יהודה אומר חותם מקדש ישראל ואם איתא הא בין הים לחרבה לא כתיבא ביה הבדלה? סמי מכאן בין הים לחרבה אי הכי בין יום השביעי לששת ימי המעשה נמי מעין חתימה הוא בצר חדא וליכא שבע? אמרי כהנים לוים וישראלים תרי מילי בין לוים לישראלים דכתיב בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי בין הכהנים ללוים דכתיב בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים מאי חתים רב אמר מקדש ישראל שמואל אמר המבדיל בין קודש לחול לייט עלה אביי ואיתימא רב יוסף אהא דרב תנא משמיה דרבי יהושע בן חנניא כל הרוחם מקדש ישראל והמבדיל בין קודש לחול מאריכין לו ימיו ושנותיו

ולית

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמרי מעין פתיחתו סמוך לחתימתו כנ"ל וכן בכל העמוד:

(ב) רש"י ד"ה והא מר לא שבע אמר כו' דאכנע איכא הס"ד ותיבת כולן נמחק:

רבינו חננאל

והא מר ארבעה היא דאמר וליתנרו לא תלת ולא שבע ואמר להו תלת קאמינא אבל בין יום השביעי לששת ימי המעשה מעין חתימתה היא דאמר שמואל כל הברכות צריך לומר מעין חתימתן סמוך לחתימתן לחתימתן וקיי"ל כותיה. שובבריתאי אמרי מעין פתיחתן סמוך לחתימתן אינה ביניהו יום טוב שחל להיות אחר שבת רחתימתן בין קדש לקדש מאן דאמר מעין חתימתן סמוך לחתימתן צריך לומר בין קדושת יום טוב הבדלת מאן דאמר מעין פתיחתן סמוך לחתימתן לא צריך: **אמר** רבי יוחנן בן של קדושים אומרים הבדלה אחת ומאי אינון ר' מנחם בר סימאי ואמאי קרי להו בן של קדושים דלא אשתכל מימיו בצורתא דזוזא: נהגו העם לומר שלש הבדלות חגניה אומרה אחת ולית הלכתא שבתורה

המבדיל צריך שיאמר מעין הבדלות האמורות בתורה. ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם המבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה. ברוך אתה ה'